

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
BG 051PO001-2.1.07
Инвестира във вашето бъдеще!

10

БЮЛЕТИН

Социални практики

ПРОЕКТ:

“Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ”

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Проект: „Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ“
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

I. ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ

(продължение от бр. 9)

С решение на Министерски съвет от 19.12.2012 г. е одобрен Националният план за действие по заетостта 2013 г. (НПДЗ).

Един от основните приоритети в НПДЗ е повишаване качеството на работната сила. Осигуряването на качествена работна сила е основна предпоставка за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в съответствие с дългосрочните цели на Стратегия „Европа 2020“.

С оглед подобряване достъпа до качествено образование и обучение и намаляване на отпадането от училище НПДЗ предвижда да се предприемат действия за засилване ролята на предучилищното възпитание и подготовка, поетапно въвеждане на целодневна организация на учебния процес за учениците от началния етап на основното образование, интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности, създаване на съвременна, стимулираща учебна среда, усъвършенстване на дейностите по професионално ориентиране с цел подпомагане на младежите при избора на професия, реализация на програми и проекти за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст, за преодоляване на негативните последствия за лицата, отпаднали от системата на средното образование. От учебната 2012/2013 г. задължителното предучилищно образование обхваща всички деца навършили 5 години.

Сред мерките за осигуряване на достъп до висшето образование посочени са:

- разширяването на възможностите за студентски стипендии и кредити;
- разработване на ефективни модели за финансиране на висшето образование, ориентирани към резултатите от образователния процес и реализацията на пазара на труда;
- утвърждаване на гъвкави форми на обучение, стимулиране на мобилността в системата на образованието и науката;
- осигуряване на преходи между средното и висшето образование и съвместимост между кредитната система в областта на висшето образование и тази в средното професионално образование.

Проект: „Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ“
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Достъпът на по-голям брой лица до висше образование ще се улеснява чрез осигуряване на студентски стипендии, в това число и за по-високи постижения в рамките на схема „Студентски стипендии и награди“ по ОП РЧР, чрез развитие на дистанционни форми на обучение и прилагане на Програма за студентско кредитиране.

Списъкът на професиите за професионално образование и обучение се предвижда да се актуализира и допълва с нови професии в съответствие с развитието на пазара на труда. С оглед повишаване на достъпа и участието в обучение се планира да продължи работата по изграждане на система за валидиране на умения, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене по схема „Създаване на система за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности“. В рамките на схемата ще се разработят предложения за нормативно регламентиране и въвеждане на системата, както и разработването на инструкции и инструментариум за оценяване. През 2013 г. ще се прилага Националната класификация на професиите и длъжностите 2011 г. с обогатен списък на професиите и длъжностите на база направените предложения през 2012 г. от бизнеса и институциите.

Друг основен приоритет на националната политика по заетостта през 2013 г. е подпомагане на заетостта в малките и средните предприятия. Подкрепата за малките и средните предприятия е ключова за запазване на заетостта в преобладаващия брой фирми в страната и генератор на нова заетост. Предвижда се улесняване на достъпа до финансиране в подкрепа на инвестициите и нуждите от оборотен капитал на малките и средните предприятия. През 2013 г. продължава реализацията на схемата „Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност“ с финансиране от ОП РЧР. През 2013 г. по ОП „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика“ ще се реализират три големи проекта:

1. Проект за енергийна ефективност на малките и средните предприятия за 150 млн. евро безвъзмездна помощ.
2. Проект за технопарк „София Тех Парк“ на стойност 50 млн. евро за създаване на екосистема за подкрепа и развитие на иновациите и високите технологии в сферата на информационните и комуникационните технологии, природните науки и зелената енергия, като ще се подпомага съз-

Проект: „Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ“
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- даването на партньорства и инициирането на съвместни проекти между бизнеса и науката. Паркът ще предостави платформа за развитие на водещи иновативни компании, инкубатор за стимулиране създаването на нови предприятия в приоритетните области, обучителни програми, лабораторно оборудване в подкрепа на приложни изследвания от страна на бизнеса и научните среди, и др.
3. Новият инструмент за нисколихвени кредити за малките и средните предприятия на стойност 150 млн. евро, които ще бъдат предоставени допълнително на Холдинговия фонд по JEREMIE за въвеждането на нов финансов инструмент - предоставяне на финансиране чрез споделяне на риска в подкрепа на бизнеса, ще подпомогне предприемачите при осигуряването на финансови ресурси. Основната цел на финансовия инструмент е подобряването на достъпа до заеман ресурс от страна на МСП, чрез значително намаление на предлаганите лихвените нива от страна на кредитните институции.

През 2013 г. продължава дейността си и Микрофинансираща институция ДЖОБС“ ЕАД (МФИ ДЖОБС), създадена след реструктурирането на Схемата за финансов лизинг на проект „Заетост чрез подкрепа на бизнеса“ - JOBS. МФИ ДЖОБС предоставя достъп до финансиране на микро- и малки предприятия, земеделски производители, самонаети лица, занаятчии и др., които развиват или стартират бизнес на територията на страната под формата на микро-лизинг и микро-кредит с максимален размер до 25 хил. евро. Средствата за отпускане на микрокредити са осигурени под форма на кредитна линия от Европейски микрофинансов фонд Progress, управляван от Европейски инвестиционен фонд. МФИ ДЖОБС развива дейността си чрез мрежа от 40 посредници на територията на страната.

НПДЗ предвижда и конкретни мерки за повишаване заетостта сред младежите до 29 години, които са основна целева група на Плана.

Политиките за младите хора имат важно значение за устойчивото обществено развитие, тъй като те са една от уязвимите групи на пазара на труда. В условията на застаряване на населението и висока младежка безработица се предприемат различни действия за осигуряване на повече възможности за реализация на младите хора в България. Ограничаване на високата младежка безработица

Проект: „Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ“
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

и неактивност е основна задача на НПДЗ 2013 г., като се предвижда да продължи изпълнението на Националната инициатива „Работа за младите хора в България“ 2012 – 2013 г. Целта е младите хора без работа да заемат своето място на пазара на труда и да получат право да ползват подкрепа от държавата за осигуряването на тяхната заетост.

Младите хора срещат значителни трудности при реализацията си на пазара на труда поради различни причини, като липса на професионален опит и изградени трудови навици; ниска степен на притежавано образование и/или професионална квалификация или липса на квалификация. Невъзможността за започване на първа работа или продължителният престой без работа водят до ниска активност за търсене на работа и загуба на трудова мотивация, обезкуражаване на младите хора за влизане в пазара на труда. Ключова предпоставка за активиране на младите хора без работа е предоставянето на достъпни, качествени и ефективни услуги. Младите хора следва да бъдат информирани за предлаганите възможности от различните институции, които могат да им окажат подкрепа, какви са условията за достъп и какво трябва да предприемат за получаване на подкрепа. За младите хора се предвижда да бъде подобрен достъпа до регистрация в бюрата по труда, съобразяване на графика за посещения и индивидуалните планове за действие с потребностите им. За подпомагане наемаването на младежи, се планира да се организират най-малко 40 специализирани трудови борси, в рамките на които ще се предоставят възможности за срещане на младежите и работодателите и осъществяване на директен контакт и представяне.

Проект: „Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ“
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

II. ПРАВНИ СЪВЕТИ

Отпуск за приеман изпит в учебно заведение

Когато със съгласието на работодателя работникът или служителят кандидатства в училище, приемането в което става с изпит, работникът или служителят има право на платен отпуск, както следва:

1. при кандидатстване в средно училище – 6 (шест) работни дни;
2. при кандидатстване във висше училище или за докторантура – 12 (дванадесет) работни дни.

Когато съгласие на работодателя не е дадено, работникът или служителят има право на неплатен отпуск в размерите, посочени в предходния абзац – точки 1 и 2, намалени наполовина, който се признава за трудов стаж.

Когато работникът или служителят е ползвал платения или неплатения отпуск за кандидатстване в училище, но не е бил приет в съответното учебно заведение или за докторант, за следващите години той има право на неплатен отпуск в размер, равен на половината от отпуска, посочен в точки 1 и 2 на първия абзац, който се признава за трудов стаж.

Българска търговско-промишлена палата

София 1058, ул. Искър, 9
тел.: (02) 811 74 00, 987 26 31
факс: (02) 987 32 09
e-mail: bcci@bcci.bg
www.bcci.bg

ДОБРИ ПРАКТИКИ ИНФОРМАЦИЯ СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ОБЩЕСТВО И НОВАТИВНИ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Настоящият документ е изготвен
с финансовата помощ на Европейския социален
фонд. Българската търговско-промишлена
палата носи цялата отговорност
за съдържанието на настоящия документ
и при никакви обстоятелства не може
да се приема като официална позиция
на Европейския съюз или Агенция по заетостта